

SOCIÁLNÍ
VYZNÁNÍ
VINY

SLAVNOSTNÍ ŘEČ, KTEROU O KATOLICKÉM SJEZDU V BASILEJI

PRONEŠL

prelát ROBERT MÄDER

SE SVOLENÍM NAKLADATELSTVÍ „NAZARETH“
PŘELOŽIL TOM. COUFAL V CHRUDIMI

**BIBLIOTHECA O.F.M. CAP.
PRAGÆ IN HRADČANY**

**S O C I Á L N Í
V Y Z N Á N Í
V I N Y**

SLAVNOSTNÍ ŘEČ, KTEROU O KATOLICKÉM SJEZDU V BASILEJI

PRONESL

prelát ROBERT MÄDER

**SE SVOLENÍM NAKLADATELSTVÍ „NAZARETH“
PŘELOŽIL TOM. COUFAL V CHRUDIMI**

Modlíte se sociální Confiteor

přede mší sv. a před sv. přijímáním?

**S ÚCHVALOU BISKUP. ORDINARIÁTU V HRADCI
KRÁLOVÉ DNE 25. ČERVNA 1937. N. E. 6029**

SOCIÁLNÍ VYZNÁNÍ VINY

(Prelát Robert Mäder.)

Bylo řečeno, že život katolíka je mši svatou: obětováním, proměňováním a přijímáním. Co platí o jednotlivci, platí též o lidu. Životní základy lidu vpravdě křesťanského nemohou býti jiné než křesťanské; musí to býti **idea odříkání, idea posvěcování sebe a idea sjednocení**; tudíž obětování, proměňování a přijímání. Proto má katolický lid takovou cenu, v jaké míře jej proniká duch mše svaté: duch obětování, duch proměňování a duch sjednocení. **Proto počíná sociální katolictví mši svatou.**

Ale mše sv. začíná vyznáním viny, Confiteor. Veřejným vyznáním viny kněžstva i lidu, a to nikoliv z obřadní zvyklosti, nýbrž z hlubokého vnitřního přesvědčení, protože Confiteor patří ke mši svaté. Katolicismus, který by se nechtěl modliti Confiteor, neměl by na mši sv. žádného práva.

Samospasitelná církev nesmí zapomínati, že se skládá z lidí, a proto než vstoupí do svatyně, musí se denně bítí v prsa a vyznávati: »**mea culpa**«.

Nebude lépe, řekl jedenkrát Langbehn, dokud nebude Bohu dáno, co je Božího, a dodává, že je potřebí historické hromadné (davové) zpovědi, otevřeného přiznání se k tomu, co se někdy v církvi přiházelo stinného a nesrovnávalo se s její svatostí. A tak smíme, nebo po uveřejnění papežského okružního listu »Divini Redemptoris« spíše musíme též říci: je potřebí davové sociální zpovědi. Nebude lépe, až bude pracujícím lidu dáno, co mu patří. Napřed tedy sociální Confiteor a potom sociální obnova.

Je-li řeč o sociálním Confiteor, nutno rozlišovati. Nutno činiti rozdíl mezi katolictvím a katolíky; mezi církví jako božskou institucí (zřízením) a lidskými údy církve. Na katolictví není co opravovati. Církev jako dílo Boží je neomylná a svatá. Vždycky. I v nejhorsích dobách. Ta se nepotřebuje nikdy modliti sociální Confiteor. Církev jakožto ustavičně živoucí Kristus kráčí staletími rozdávajíc dobrodiní a jsouc matkou chudých a útočištěm utiskovaných. Ona napsala »Rerum novarum« i »Quadragesimo anno«, credo sociální spravedlnosti a sociální lásky. Je-li tedy řeč o sociálním zpytování svědomí, pak žádá poctivost, aby naši protivníci rozlišovali a nežádali ho od katolicismu, který byl a jest a vždy bude přirozeně sociální.

Ale žádáme-li poctivosti od svých protivníků, musíme míti odvahu k upřímné pravdivosti. **Katolicismus nemá viny na moderní hospodářské bídě, katolíci však v té věci u veliké míře nevinní nejsou.** Musíme proto hájiti katolicismus, na katolíky však zároveň žalovati. Jenom tak bude obrana církve v boji se socialismem a komunismem míti naději na úspěch. Vy-

znávám proto před Bohem všemohoucím, před veškerým pokolením lidským, před moderním proletariátem věřícím i nevěřícím, že jsme velice zhřešili myšlením, řečí i skutky, jakož i zanedbáváním mnohého dobrého, a to svou vinou, svou vinou, svou velmi velikou vinou.

Zhřešili jsme, že jsme proletariátu nevycházelí vstříc s úctou, kterou jsme jako samozřejmou prokazovali lidem vznešeným.

»Bratři, jestliže by vešel do vašeho shromáždění muž se zlatým prstenem a v nádherném rouše, a vešel by též chudšas v rouše ošumělém, a řekli byste mu: „Ty posaď se pěkně tuto“ a chudému byste řekli: „Ty stůj tam nebo se posaď u mého podnoží“, zdali jste nečinili v nitru rozdíl a nesoudili podle zlých zásad? Poslechněte, milovaní bratři moji. Nevyvolil Bůh chudých pro tento svět (tohoto světa) za bohatce ve víře a dědice království, které zaslíbil těm, kteří ho milují? Ale vy jste chudého zneuctili.« (Jak. 2, 1...).

Nedopustme se tedy tak snadno hříchu, který sv. Jakub, apoštol, tak ostře tepe ve svém listě a nepokládejme proletáře za méněcenného a nejednejme s ním jako s méněcenným! Vždyť nic proletáře tak velice nepobuřuje jako pohrdání. Ozvěnou pak u dělníka toho pohrdání nemůže býti nic jiného, než že i on pohrdačem pohrdá, ale i nenávidí ho. Duchovně přemůžeme atheistický a revoluční komunismus pouze tím, když pozvedneme mravní a sociální úroveň lidí pracujících a služebných. To pak dokážeme, budeme-li především opravdu uznávat jejich lidskou a křesťanskou důstojnost a budeme-li podle toho s nimi i jednati. Proto mne hluboce dojalo, když nový biskup basilejský při jisté

slavnosti zvláště s díky vzpomněl právě svých sluhů. Zhřešili jsme i tím, že jsme neviděli vždycky v proletáři bratra a že jsme ho opravdově a účinně nemilovali jako sebe. Uznávám veliká díla charitativní a jejich obranný význam v boji proti rozvratu. »Čím více dělníci a chudí zakusí sami na sobě účinky lásky, pracující pro ně v duchu Kristově, tím dříve se zbaví předsudku, že křesťanství už pozbylo své síly a že církev je při těch, kdož jejich práci vykořisťují.« Ale já nicméně žaluji a vyznávám, že katolická láska dnes namnoze nedosahuje té hrdinné a mimořádné výše, jaké vyžadují mimořádná nouze a mimořádné poměry.

Vidíme-li na jedné straně zástupy nuzných, kteří jsou v pravém slova smyslu deptáni bídou, na níž nemají viny, a na druhé straně zříme-li tak mnoho lidí, kteří se oddávají lehkomyšlným požitkům a utrácejí za ně ohromné sumy, musíme, mluvíce slovy encykliky »Divini Redemptoris« s holestí přiznati, že se svět od spravedlnosti nejen odklonil, nýbrž že už ani příkázání křesťanské lásky v jeho hloubce nechápe a prakticky podle něho vůbec nežije.

Máme-li tedy skutečně potřebným lidem poskytnouti účinné pomoci, musíme se vrátiti ke skromnějšímu způsobu života. Musíme se učit zříkati se požitků, které dnešní svět nadbytečně nabízí a které bývají často i hříšné. Musíme sami na sebe zapomínati a mysliti s láskou na bližní. Kdo se oddává nezřízeným žádostem a zábavám a přepychu, ten olupuje o potřebné věci nuzného bratra.

Ještě něco patří do sociálního Confiteor, a to: hřích proti spravedlnosti. Mám na mysli zadržování povinné mzdy, kterou smí dělník žádati ja-

ko přísné právo a ne se jí dožebraťati jako almužny.

Sv. Otec připomíná ve své nejnovější encyklice křesťanským zaměstnavatelům a podnikatelům »zatíženým dědictvím bludů nespravedlivého hospodářského řádu« jejich povinnosti a přísnou odpovědnost a žaluje: »Jest, bohužel, pravda, že též jednání jistých katolických vrstev přispělo k tomu, že důvěra pracujícího lidu v náboženství Ježíše Krista je zviklána. Nic však katolické věci u dělnictva neškodí více než katoličtí zaměstnavatelé, kteří od církve uznávaného vlastnického práva zneužívají k tomu, aby dělníka připravili o spravedlivou mzdu. To by se mohlo nazývat „katolický kapitalismus“ nebo „kapitalistický katolicismus“.«

Církev, jež vždycky uznávala majetek a kapitál za hospodářskou nezbytnost, nic neví o katolickém kapitalismu. Ona odsuzuje nemravný, jen pro zisk vyrábějící kapitalismus jako odsuzuje jeho protiklad — komunismus. Spatřuje v něm magnam et maximam culpam, velikou a největší vinu, která způsobila hospodářské a komunistické nebezpečí světové.

Podle katolického bohosloví patří kapitalismus do sociálního Confiteor.

Na katolickém písemnictví (novinářství, časopisectví) je, aby dodávalo katolíkům odvahy; ale především jim má hlásati pravdu, pravdu strhující, uvědomující, osvobozující, léčivou. Máme právo říci pravdu všem; i těm druhým, ale především máme povinnost povědět ji sobě. Požár světové revoluce se může uhasiti světovou reformou; ale světová reforma, reforma světa začíná katolickým reformováním sebe. Chceme-li proto, aby se obrátili socialisté a ko-

munisté, musíme napřed obrátiti sebe. »My«, to není jenom lid. To jsme právě i my — duchovní. Ke kázání o sociálním Confiteor patří, abychom měli odvahu opakovati, k čemu měl odvahu Svatý Otec ve svém okružním listě, totiž abychom si my, duchovenstvo všech stupňů, napsali do svědomí: **Nejpůsobivějším prostředkem apoštolátu mezi davy chudých a nízkých je příklad kněží; příklad všech kněžských ctností, zvláště zářivý příklad pokorného, chudého, nezištného života, věrného následování Božského Mistra, který s božskou přímostí mohl říci: »Lišky mají doupatá, ptactvo nebeské hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu položil.« (Mat. 8, 20.)**

Kněz opravdu evangelicky chudý a nesobecký působí divy mezi lidem, jako sv. Vincenc z Pauly, farář Arský, Cottolengo, Don Bosko a mnozí jiní.

Jaký bude závěr sociálního Confiteor, pokorného to vyznání pravdy? Konání pravdy. Když isme tedy byli posluchači a vyznavači pravdy, buďmež také jejími činiteli! Vy i my!